

संघीय संसद
विकास तथा प्रविधि समिति
काठमाडौं तीनकुने स्थित बाग्मती नदीमा निर्माणाधीन पुलको स्थलगत अध्ययन अवलोकन भ्रमण
प्रतिवेदन (२०७६)

पृष्ठभूमि :

काठमाडौं उपत्यकामा गुड्ने सवारी साधनहरूको दिन प्रतिदिन बढ्दो सवारी चापलाई ध्यान दिई सडकको गुणस्तर र सडकमा रहेको पुलहरूको भारवहन क्षमतामा पनि सोही अनुरूप तत्काल निर्माण र सुधार हुनुपर्दछ । उपत्यकाको तीनकुने स्थित बाग्मती नदीमा हाल निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको पुलबाट दैनिक हजारौं सवारी साधन गुड्ने र मुलुकको एक मात्र अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल आवतजावत गर्न यो पुलको प्रयोग गर्नु पर्ने बाध्यता हाम्रो सामु रहेको छ । काठमाडौं उपत्यका मात्र होइन देशका विभिन्न भागमा रहेका यस्ता पुलहरूको निर्माण गर्नको लागि आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण पूर्वाधारहरूको तयारी गरेर मात्र निर्माणको कार्य प्रारम्भ गर्न समितिबाट नेपाल सरकारलाई निर्देशन भएको छ । तर नेपाल सरकार भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय मातहत रहेका निकायहरूबाट गरिएका पूर्वाधार निर्माणका कार्यहरूमा यस सम्बन्धमा ध्यान पुऱ्याएको पाइएन ।

काठमाडौं उपत्यकाको तीनकुने स्थित बाग्मती नदीमा निर्माणाधीन पुल Design & Build पद्धतिबाट मिति २०७५/०३/०५ गतेसम्ममा निर्माण सम्पन्न गरीसक्ने गरी काठमाडौं उपत्यका सडक विस्तार आयोजना र ZIC पप्पु कन्स्ट्रक्सनबीच २०७१/०९/०४ मा सम्झौता सम्पन्न भएका पाइयो । निर्माण सम्पन्न भएर हस्तान्तरण भए पश्चात सञ्चालनमा आईसक्नुपर्ने पुलको यतिबेला निर्माण नै रोकिएको र विवादमा रहेको जानकारी समितिलाई प्राप्त भयो । सडक विस्तार आयोजनाले निर्माण व्यवसायीका कारण पुलमा समस्या आएको बताईरहँदा निर्माण व्यवसायीले भने आयोजनाले समयमै आवश्यक निर्णय नगर्दा समस्या सृजना भएको भन्ने बारेमा समितिको ध्यानाकर्षण भई मिति २०७६/०१/१९ को निर्णयानुसार मा. सभापति श्री कल्याणी कुमारी खड्काको नेतृत्वमा समितिमा रहनुभएको मा. सदस्यहरू, विज्ञ र समिति सचिवालयका कर्मचारीहरू समेतको टोलीले मिति २०७६/०२/०२ गते उक्त पुलको स्थलगत अवलोकन गरेको र त्यहाँ उपस्थित सर्वसाधारण, पत्राकारहरू, पुल महाशाखाका पदाधिकारीहरू, उपत्यका सडक विस्तार आयोजना प्रमुखसँग त्यहाँको समस्याका बारेमा जानकारी लिईयो । पुल बनाउने ठेक्का पाएका निर्माण व्यवसायी एवं पुल निर्माण कार्यमा केही मजदुरहरू आ-आफ्ना कार्यमा संलग्न रहेको पाइयो । मा. सभापति लगायत समितिका माननीय सदस्यहरूले उक्त सम्बन्धमा सरकारी पक्ष एवं निर्माण व्यवसायीहरूलाई विभिन्न प्रश्न राख्नु भयो र मौखिक रुपमा सुझावहरू दिनु भयो । अन्तमा माननीय सभापतिले यस्तो पुलको निर्माणमा गुणस्तर हुनुपर्ने, सम्झौताका सर्तहरू दुवै पक्षले पालना गर्नुपर्ने, सुस्त अवस्थामा रहेको कामलाई तीव्रता दिनुपर्ने, अनुगमन कार्यलाई निरन्तरता दिई सार्वजनिक खरिद ऐन नियमावलीको प्रावधान प्रतिकुल नहुने गरी निर्माण कार्यलाई छिटो सम्पन्न गर्न सम्बन्धित निकायका पदाधिकारीहरू एवं निर्माण व्यवसायीहरूलाई संसदीय टोलीले निर्देशन दियो ।

पुलको संक्षिप्त विवरण:

A. Contract Data

- Contract type:- Design and Build
- Contractor :- Pappu Construction, Tinkune
- Nominated Bridge Designer:- RND Center, Ktm
- Third Party Consultant for super structure assurance: DPM Consultant, Bangladesh
- Estimated Amount:- Rs. 30,85,04,000(with vat)
- Contract Amount:- Rs. 21,00,33,000(with vat)
- Agreement Date:- 2071/09/04
- Design Approval Date:- 2073/08/19
- Due date of Completion:- 2075/03/05
- Extension of time(1st):- Due process
- Expenditure:- Rs. 6,62,31,941.87

B. Design Data

- Bridge Location:- Bagmati Khola, Tinkune, Arnko Highway
- Type of Bridge:- Network Arch, Pile foundation
- Aligment: Up and Down 2 Nos of Bridge construction parallel along the existing bridge
- Bridge Length:- 86m.
- Overall width:- 17.20m.(with 2m. footpath)
- Carriageway width:- 12.20m.
- Grider type:- Prestressed & load trasfer through network to arch
- Pile: 16 Nos 1200 mm. dia piles 29.50m. depth each foundation

अवलोकन निरीक्षणमा सहभागी समितिका माननीय सदस्यहरु तथा समिति सचिवालयका कर्मचारीहरुको नामावली:

- १ सभापति मा० श्री कल्याणी कुमारी खड्का
- २ मा० श्री आशा कुमारी वि.क.
- ३ मा० श्री ईन्दु कुमारी शर्मा
- ४ मा० श्री कमला रोका
- ५ मा० श्री गणेश कुमार पहाडी
- ६ मा० श्री गौरी शंकर चौधरी
- ७ मा० श्री जीप छिरिङ् लामा
- ८ मा० श्री टोप बहादुर रायमाभी
- ९ मा० श्री मिनाक्षी भा
- १० मा० श्री रंगमती शाही
- ११ मा० श्री राम बहादुर विष्ट
- १२ मा० श्री बहादुर सिंह लामा (तमाङ)
- १३ मा० श्री विना कुमारी श्रेष्ठ
- १४ समिति सचिव – श्री वंशीराज पौडेल
- १५ उपसचिव – श्री ओमबहादुर काकी

पुलको वर्तमान अवस्था एवं देखिएका समस्याहरु:

- १ अरनिको राजमार्गको तीनकुने स्थित बाग्मती नदी (कोटेश्वर तर्फ जाँदा) को बाँयातर्फ निर्माण भईरहेको पुलको लम्बाई ८६ मि. र चौडाई १७.२० मि. रहेको पाइयो ।
- २ २९.५ मिटर गहिरो लम्बाईका १६ वटा (१२०० mm) पाइल्स (Piles) निर्माण गर्ने गरी डिजाइन स्वीकृत भएको पाईयो । तर निर्माण व्यवसायीले एउटा पाइल १६.५ मिटरको मात्र निर्माण गरेको र दुई वटा पाइल्स crack भएको प्राविधिक परीक्षणबाट देखिएको आयोजना सम्वद्ध कर्मचारीबाट जानकारी भयो ।
- ३ निर्माणधीन पुलको ३ वटा पाइल्समा गम्भीर त्रुटी देखिए पश्चात काठमाडौं उपत्यका सडक विस्तार आयोजनाले निर्माण व्यवसायीलाई फाउन्डेसनमा रहेको पाइल्सको समस्या समाधान गरेर मात्र काम अगाडि बढाउन निर्देशन भएको तर व्यवसायीले उक्त निर्देशनको पालना नै नगरी पुलको सव-स्ट्रक्चर निर्माण गरी स्ल्याब ढलानको तयारी गरेको पाइयो ।
- ४ आयोजनाले पुल Redesign गर्न निर्माण व्यवसायीलाई निर्देशन दिए पछि व्यवसायीले Redesign तयार गरी पेश गरेको तर सो परिमार्जित डिजाइनमा चित्त नबुझेपछि आयोजनाले उक्त डिजाईन ईन्जिनियरीङ्ग अध्ययन संस्थान पुलचोकमा पठाईएको जानकारी प्राप्त भयो ।
- ५ पुलमा देखिएको समस्या समाधानका लागि ईन्जिनियरीङ्ग अध्ययन संस्थानमा पठाईएको डिजाईन तहाँबाट परिमार्जित भई हालसम्म प्राप्त हुन नआएको सडक विस्तार आयोजना मार्फत जानकारी प्राप्त भयो ।
- ६ सडक विस्तार आयोजनाले आयोजना पूर्व तयारी सम्पन्न नगरी ठेक्का लगाएकोले ढल, खानेपानीको पाइप र बिजुलीको पोल हटाउनै ६ महिना लागेकाले पनि आयोजनाको काम समयमै आरम्भ हुन नसकेको तथ्य पनि जानकारीमा आयो ।
- ७ पुल निर्माणका लागि नदीमा ठड्याईएको फलामका फर्मा(टेको) हरूले बस्ती डुबानमा परेको स्थानीय बासिन्दाहरुको गुनासो आएपछि समिति सभापतिबाट तत्कालै फर्माहरु हटाएर सम्भावित डुबान रोकन निर्देशन भयो र आयोजना तथा निर्माण व्यवसायीले फर्मा हटाउने प्रतिवद्धता व्यक्त गरे ।
- ८ पुल निर्माणका क्रममा तीनकुने खण्डमा निर्माण गरिएको संरचनाले मानवीय दुर्घटना हुने सम्भावना देखिएकाले त्यस्ता संरचनाहरुको तत्काल व्यवस्थापनका लागि पनि निर्देशन भयो ।

निष्कर्ष तथा सुझाव:

- १ अरनिको राजमार्गको तीनकुने स्थित बाग्मती नदीमा निर्माणाधीन पुलमा देखिएको समस्या समाधानका लागि सडक विस्तार आयोजनाले तत्काल ईन्जिनियरीङ्ग संस्थान सँग समन्वय गरी परिमार्जित डिजाईन प्राप्त गरी सोही अनुसार निर्माणको काम अघि बढाउने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने ।
- २ Design & Build मोडलमा निर्माण भईरहेका अन्य सडक तथा पुलहरूमा उत्पन्न हुन सक्ने समस्याहरूको तत्काल समाधानका लागि उचित व्यवस्था गर्ने ।
- ३ Design & Build मोडलका अन्य काम अघि बढाउदा आइपर्नसक्ने सम्भावित समस्याहरूको समाधानको यथोचित उपाय ठेक्का लगाउन अघि नै समाधान गर्न सक्ने परामर्शदाता वा निकाय छनोट गरी सक्नुपर्ने ।
- ४ आयोजना पूर्व तयारीको काम सम्पन्न गरीसकेपछि मात्रै ठेक्का लगाउनु पर्ने ।
- ५ पुल निर्माण गर्दा देखिएको समस्या समाधान गरेर मात्र काम अघि बढाउन निर्देशन दिदा दिदै पनि अटेर गरी निर्माण अघि बढाउने निर्माण व्यवसायीलाई कारवाही गर्नुपर्ने साथै पुल निर्माण कार्यमा सम्बद्ध सरकारी पक्षबाट समयमा नै उक्त स्थानमा रहेका ढल, पानी, विजुलीका खम्बा, तारहरू नहटाईदिएको कारण पनि निर्माण कार्यमा ढीला हुन गएको भन्ने निर्माण व्यवसायीबाट गुनासो रहेको सम्बन्धमा सोको छानबिन गरी दोषीलाई विभागीय कार्यवाही गर्ने ।
- ६ निर्माणकार्यको प्रकृति अनुसार विभिन्न सिफ्टहरूमा विभाजन गरी पूर्वाधार निर्माणका कार्यहरूको अनुगमन तथा निरीक्षणका लागि जुनसुकै समयमा कार्यक्षेत्रमा आयोजना सम्बद्ध पदाधिकारीहरू उपस्थिति हुनुपर्ने ।
- ७ निर्माण कार्यको गुणस्तर कायम गर्न आयोजना सम्बद्ध पदाधिकारीहरूले आवश्यकता अनुसार पटक पटक प्राविधिक परीक्षण सहित गुणस्तर कायम हुने आधार सुनिश्चित गर्नु पर्ने ।